

Till Länsstyrelsen i Stockholms län
Naturvårdsenheten
Box 22067
104 22 Stockholm

Bildande av naturreservatet Bogesundslandet, Vaxholms kommun

Naturskyddsföreningen i Vaxholm, Naturskyddsföreningen i Stockholms län och Waxholms orienteringsklubb, nedan kallade föreningarna, har tagit del av förslaget till beslut inklusive skötselplan, daterat 2008-05-08, och har följande synpunkter.

Sammanfattning

I korthet anser föreningarna följande:

- Ambitionen i skötselplanen bör vara att återskapa eller ersätta de naturvärden och värden för friluftslivet som förlorats under statens innehav av Bogesundslandet
- Området mellan Vaxholmsvägen och Säbyviken och området mellan Överbyfjärden och Nibbleviken bör ingå i reservatet.
- Naturvärdes- och nyckelbiotopsinventering måste göras på de områden där så ej skett, och skötselplanen uppdateras på grundval av inventeringens resultat.
- Minst ytterligare 15 identifierade områden (se nedan) bör avsättas för naturvård, och områden som avsatts för naturvård vid våtmarker och längs stränder bör utökas med skydds zoner.
- Särskilda skötsel föreskrifter bör upprättas för Jordbrodammen liksom en plan för frihuggning av jätteekar.
- Skötsel föreskrifterna för produktionsinriktad skog bör förtydligas, alternativt klassningen delas upp i två varvid extra hänsynsregler införs för den ena klassen.
- Kalhygges skogsbruk bör inte tillåtas inom reservatet. Däremot kan andra former av rationellt skogsbruk tillämpas förutsatt att hänsyn tas till friluftsliv och naturvärden. Samråd bör genomföras innan avverkningar.
- Skötselplanen bör tillåta att viss skogsforskning bedrivs, anläggningar för friluftslivet, samt återskapande av betes- och åkermark, så länge det sker med utgångspunkt från reservatets syften.

Ambitionsnivå

Bogesundslandet är genom kombinationen av sin storlek och sin närhet till Stockholm unikt. Området har en mycket stor betydelse, men också outnyttjad potential, för friluftslivet i hela Storstockholmsområdet. Det finns också stora naturvärden inom området.

När staten 1946 genom expropriation övertog Bogesundslandet var det, på grund av det extensiva jord- och skogsbruk som hade bedrivits, till stor del orört. I stället för att intensifiera jordbruket fortsatte man dock nerläggningen av gårdar medan det däremot satsades stort på skogsplanteringar och skogsforskning. Under 50-70-talen genomfördes också stora skogsavverkningar. Under statens period som ägare av Bogesundslandet har därmed stora

natur- och kulturvärden försvunnit. När man nu äntligen har bestämt sig för att skydda området mot exploatering borde ambitionen vara att återskapa eller ersätta de miljöer som försvunnit istället för att nöja sig med att bevara de spillror som finns kvar.

Omfattning

Tyvårr omfattar det föreslagna reservatet inte hela Bogesundslandet. Föreningarna vill påpeka att områdets betydelse som grön kil kraftigt skulle minska om området utanför reservatet till stora delar skulle exploateras, eftersom detta skulle bilda en barriär mot Bogesundskilens fortsättning. Inom det undantagna området finns också flera nyckelbiotoper och andra områden med höga naturvärden. Speciellt gäller detta för den östligaste delen, mellan Överbyfjärden och Nibbleviken. Här finns många jätteträd (ek och lind) och stora delar av strandzonen har klassats som nyckelbiotop eller med höga naturvärden. Den trösklade Nibbleviken är en värdefull yngelplats för fisk, vilket också konstateras i skötselplaneförslaget. Därför anser föreningarna att området mellan Överbyfjärden och Nibbleviken bör ingå i reservatet för säkra Bogesundskilens roll som spridningskorridor.

Inventeringar

Naturvärdes- och nyckelbiotopsinventering har enbart genomförts på en mindre del av området, den del som förvaltas av Skogsstyrelsen. Föreningarna anser att även resten av det blivande reservatet måste inventeras och skötselplanen uppdateras baserat på resultaten. För att detta inte ska sänka bildandet av reservatet behöver troligen detta ske genom en revision av skötselplanen. Dock anser vi att det bör ske så snart som möjligt för att minska risken att naturvärden förstörs oavsiktligt.

Skog avsatt för naturvård

Av skötselplanen framgår inte hur stor areal eller andel som avsatts för naturvård (NS och NO). Föreningarna anser att en sådan viktig uppgift tydligt ska framgå. Enligt våra uppskattningar rör det sig om totalt mindre än 20 % av skogsarealen.

Föreningarna anser att detta är en alldeles för liten andel. För den som känner området någorlunda och studerar kartorna i förslaget till skötselplan där områdesklassningarna framgår är det lätt att upptäcka områden som behöver skyddas men som markerats som produktionsinriktad skog. På grund av bristen på inventeringar är det svårt att ge en komplett lista över områden som vi menar skulle ha avsatts, men vi vill ändå ge ett antal exempel:

1. Kvarnberget
2. Skoftan
3. Den del av Lindreservatet som klassats som produktionsskog samt området mellan Lindreservatet och Frösviken.
4. Området mellan Skuggsta ödetomt och Skuggstaviken och österut till Råholmen
5. Hela norrbranten mot Holmingeviken.
6. Området söder om Smedviken och Ådalen
7. Norrbranten söder om Söderbys åkermarker
8. Området mellan Söderby träsk och betesmarkerna söder därom
9. Jordbrodammen
10. Strandskogen söder om Ståkeström
11. Området mellan golfbanan och Knävikens, inklusive skogsbrynet vid Högbacka
12. Strandskogen öster om golfbanans sydöstra hörn
13. Skogsområdet närmast väster om åkermarken vid Stålvreten

14. Alla områden som i förslaget klassats som produktionsskog längs Fladen och Nibbleviken, så att ett sammanhängande område längs denna kuststräcka skyddas.

15. Områdena på båda sidor om Tenöbadet

Många områden som avsatts för naturvård vid våtmarker och längs stränder borde utökas med skyddszoner.

För område 9, Jordbrodammen, finns behov av särskilda skötsel föreskrifter, eftersom vattennivån behöver styras på ett kontrollerat sätt. Hålls vattennivån för konstant är risken stor att området hastigt kommer att växa igen, med påföljd att naturvärdena kraftigt försämras.

Länsstyrelsen i Stockholms län har under sommaren 2008 genomfört en inventering av jätteträd i Vaxholms kommun (Miguel Jaramillo, ännu ej publicerade uppgifter). Föreningarna känner till ytterligare ett antal jätteträd som inte kommit med i inventeringen. Totalt beräknar vi att det finns över 200 jätteträd inom det blivande reservatet, främst ekar och lindar, men också unika exemplar av andra trädslag. En stor andel av jätteträden är i akut behov av frihuggning, och föreningarna anser att en plan bör upprättas för hur dessa träd ska bevaras.

Produktionsinriktad skog

Många föreskrifter i skötselplanen när det gäller produktionsinriktad skog är för vaga och lämnar utrymme för godtycke. Detta skulle delvis kunna åtgärdas genom att dela upp produktionsklassningen i två, den ena med utökad hänsyn.

Föreningarna anser att kalhyggeskogsbruk inte är förenligt med intentionerna med naturreservatet. Det finns moderna metoder som bygger på kontinuitetsskogsbruk och är ekonomiskt attraktiva, men också möjliga att anpassa efter friluftslivets behov och naturvårdsaspekter.

Föreningarna anser att samråd måste genomföras innan avverkningar sker. I samrådsgruppen skulle förutom fastighetsägaren ingå Vaxholms stad, skogsstyrelsen samt representanter för natur- och friluftslivsorganisationer.

Friluftslivet

En vidareutveckling av friluftslivet behövs. Ellboda skulle kunna återupprättas som friluftscenter med t ex kafé och ett naturum. En alternativ placering av ett naturum är vid vandrarhuset. Vandringslederna bör anpassas bättre efter dem som kommer med kollektivtrafik till området, och lederna behöver kopplas ihop på ett bättre sätt än idag. Information om närliggande leder med kartor bör sättas upp vid samtliga busshållplatser längs Vaxholmsvägen och Bogesundsvägen. Organiserat friluftsliv ska kunna utföras i samma utsträckning som tidigare.

Hållbar utveckling

Bogesundslandet har en stor outnyttjad potential som skulle kunna utvecklas på ett hållbart sätt. De två helt dominerande näringarna i det föreslagna reservatsområdet är skogsbruk och hästskötsel. Det borde finnas möjligheter till diversifiering. En idé vore att öppna upp en del tidigare åkermark som nu är granplanteringar och starta ekologisk odling av grönsaker som nu får en allt större marknad. Det kan framöver också finnas behov av att anlägga ett område för kolonilotter.

Genom riksdagsbeslut (Proposition 1949:49) avsattes delar av Bogesundslandet för skogsforskning, bland annat för att användas som "trädarkiv" att stå till förfogande för växtförädling och skogsbruk. Även om detta trädarkiv inte blivit så betydelsefullt som från början avsågs, borde resultatet av denna och andra skogsforskningsaktiviteter tas tillvara, samt utrymme ges för ny forskning på t ex kontinuitetsskogsbruk.

Föreningarna anser således att det är viktigt att se till att reservatsbildandet inte innebär ett hinder för nytänkande vad gäller Bogesundslandets hållbara utveckling. Till exempel bör skötselplanen tillåta att områden som klassas som produktionsskog men som historiskt varit betesmark eller åkermark, åter kan öppnas för detta ändamål.

Vaxholm och Stockholm 29/9 2008

Jan Holmbäck
ordförande
Naturskyddsföreningen i
Vaxholm

Mårten Wallberg
ordförande
Naturskyddsföreningen i
Stockholms län

Krister Gumaelius
ordförande
Waxholms Orienteringsklubb